

Välkomna!

Aktuellt om patientsäkerhet

15 oktober 2024

Kl. 09.45 – 10.00: möjlighet att testa ljud och bild

Kl. 10.00 börjar vi

Agenda

10.00 **Aktuellt om patientsäkerhet**

- Monica Eriksson, NSG patientsäkerhet
- Urban Nylén, Socialstyrelsen

PAUS

Nationella kompetensmål för patientsäkerhet

- Helena Walfridsson, Socialstyrelsen

Frågor

11.30 **Avslutning**

Aktuellt om patientsäkerhet

Monica Eriksson, NSG patientsäkerhet
Urban Nylén, Socialstyrelsen

Patientsäkerhet - NSG patientsäkerhet och Löf

Monica Eriksson, NSG patientsäkerhet

2024-10-15

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård

SVERIGES REGIONER | SAMVERKAN

Aktuellt och på gång i NSG patientsäkerhet- LÖF

- Nya representanter
- Nära samarbete med Socialstyrelsen och LÖF
- Aktuella och konkreta insatser från NSG Patientsäkerhet
- Aktuellt arbete på LÖF

Patientsäkerhet - Socialstyrelsen

Urban Nylén, Medicinalråd

2024-10-15

Agera för säker vård

- nationell handlingsplan 2020

- Innehåller övergripande mål, fokusområden, nationella åtgärder och en plan för uppföljning
- Resultatet av brett samarbete
- Alla regioner och majoriteten av kommuner har tagit fram egna handlingsplaner utifrån den nationella planen
- Uppdatering av planen pågår inför 2025

Handlingsplanen är långsiktig

För att öka patientsäkerheten behövs ytterligare steg för att hantera både dagens och morgondagens utmaningar och behov

Hur säker är vården?

- utveckling av uppföljning och analys

Frågeställningar utifrån ett tidsperspektiv;
Igår – idag – imorgon

- Har vården varit säker?
- Är vården säker här och nu?
- Ökar riskmedvetenhet och beredskap?

Rapport 2021 finns här: <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2021-9-7552.pdf>

Ny uppföljning kommer kring årsskiftet

Stöd för att identifiera vårdsador med MJG – markörbaserad journalgranskning

- Metodutbildning för hemsjukvård nu igång!
- Metodutbildning för BUP fortsätter
- Planering för publicering av metodböcker
- Planering för utbildning inom fler områden

Samlat stöd för patientsäkerhet - webbplatsen som bidrar till ökad kunskap och vägleder fortsätter att utvecklas

Samlat stöd för patientsäkerhet

Webbplatsen beskriver hur du som chef, ledare och hälso- och sjukvårdspersonal kan arbeta för en god och säker vård. Målet är att så få patienter som möjligt ska drabbas av vårdskador.

Länk: <https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/>

LinkedIn Agera för säker vård

- följ oss och delta i samtalet om patientsäkerhet

Agera för säker vård
6 645 följare
3 mån • Redigerad •

De första nationella kompetensmålen i patientsäkerhet är här! Vi ställer fem snabba frågor till **Christian Danielsson** och **Helena Walfridsson** som är utredare på Socialstyrelsen och har lett arbetet med att ta fram kompetensmålen för ... mer

Nationella kompetensmål för patientsäkerhet

1 Patientsäkerhet: definitioner, begrepp och perspektiv	2 Ämnen, skyldigheter och roller inom patientsäkerhet	3 Systemförfärliga teorier och ramverk	4 Patienter och närstående som medskapare
5 Människans prestationsförmåga	6 Teamarbete och kommunikation	7 Organisationskultur och patientsäkerhet	8 Risker och riskmedvetenhet
9 Identifiera, utreda och lära av det som hänt	10 Följa och utvärdera patientsäkerhet	11 Säkra processer och arbetsätt	12 Teknik och patientsäkerhet
13 Att leda och styras säker vård	14 Beredskap och patientsäkerhet	15 Riskområden och värddikador samt specifika situationer	God och säker vård överallt och alltid

Agera för säker vård
6 645 följare
1 mån •

Inspiration, kunskap och möten. Det önskar sig de över 500 deltagarna på nationella patientsäkerhetsdagen 9 september 2024 i Stockholm Waterfront. Allt mot bakgrund av nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet och visionen om säker ... mer

Följ oss gärna här:

<https://www.linkedin.com/showcase/71272394/admin/feed/posts/>

Paus

Nationella kompetensmål för patientsäkerhet

Helena Walfridsson, Socialstyrelsen

Nationella kompetensmål för patientsäkerhet

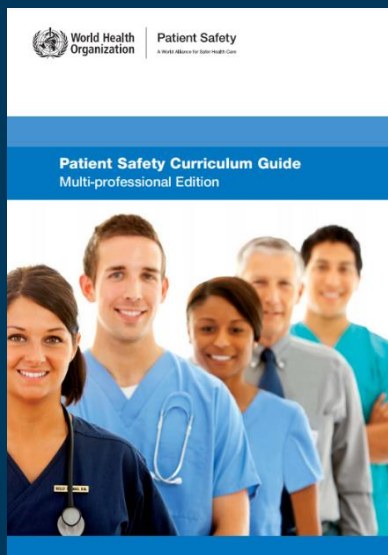
Stöd när utbildning och fortbildning i patientsäkerhet tas fram

Frågor att belysa

1. Varför och hur kompetensmålen har tagits fram
2. Vem de är skrivna för
3. Varför de är utformade som de är
4. Hur de kan komma till användning
5. Målgruppsanpassning – vad det innebär
6. Tid för frågor och diskussion

Behov av att stärka utbildning- och fortbildning i patientsäkerhet

WHO Multi-professional patient safety curriculum

WHO Global patient safety action plan

Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet

Livsviktigt lärande

För en säker hälso- och sjukvård och säker tandvård behövs kompetens om patientsäkerhet på alla nivåer

Nationella kompetensmål för patientsäkerhet

Syftet med de nationella kompetensmålen är att bidra till

- en god och säker vård genom ökad kompetens och stärkt utbildning och fortbildning om patientsäkerhet
- att skapa en helhetssyn på patientsäkerhet som kunskapsområde
- möjliggöra en samsyn kring vilka kompetensmål medarbetare på olika nivåer och med olika befattningar inom hälso- och sjukvården behöver nå under sin grundutbildning och fortbildning

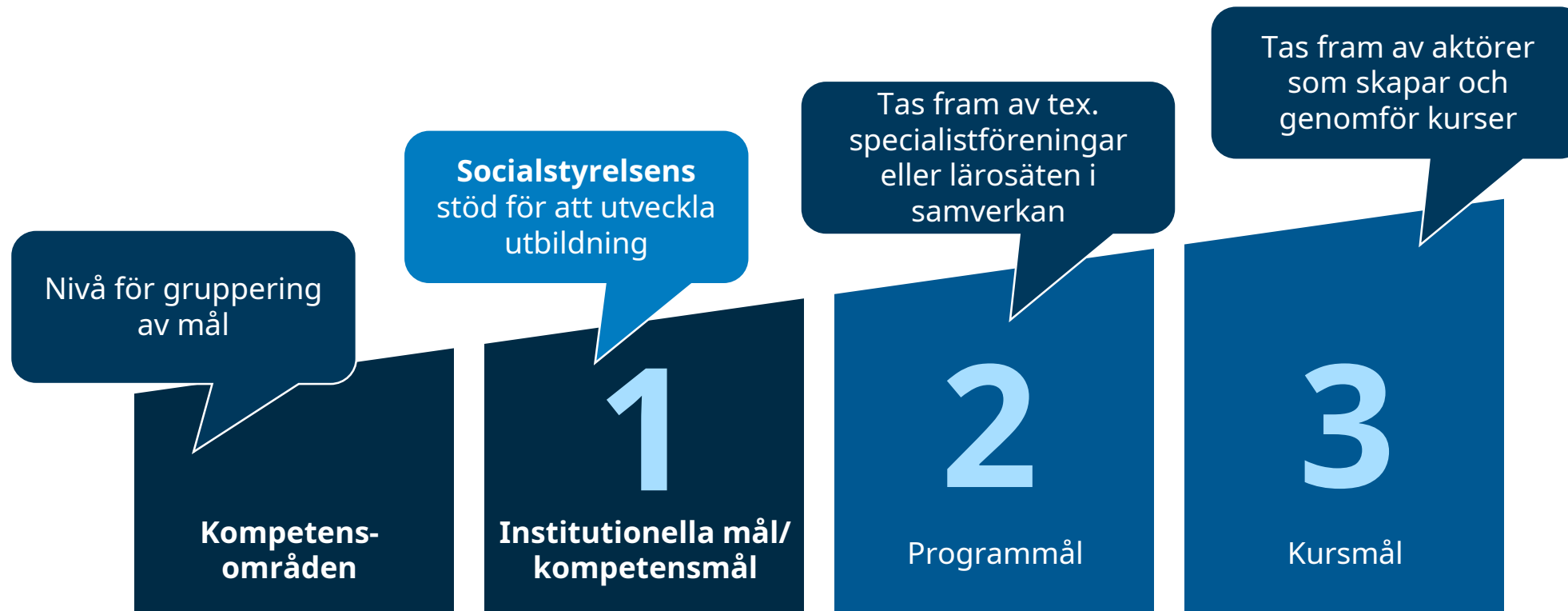
Kompetensmålen har tagits fram i en iterativ process med stöd av Socialstyrelsens expertgrupp och bred förankring

- Akademiskt sakkunniga i patientsäkerhet, verksamma vid lärosäten med pågående forskning och utbildning inom patientsäkerhet

- Andra experter i patientsäkerhet
- Experter med specifik sakkunskap inom olika kompetensområden
- Internationella experter
- Nordiskt nätverk med patientsäkerhetsmyndigheter och organisationer
- Nationella grupperingar och organisationer
- Representanter för olika användarmålgrupper

Tre nivåer av mål för utbildning

Nivå för gruppering av mål

Socialstyrelsens stöd för att utveckla utbildning

Tas fram av tex. specialistföreningar eller lärosäten i samverkan

Tas fram av aktörer som skapar och genomför kurser

Kompetensområden

1 Institutionella mål/kompetensmål

2 Programmål

3 Kursmål

- Kunskaper
- Färdigheter
- Förhållningssätt

Detaljeringsgrad

Nationella kompetensmål för patientsäkerhet

Stöd när utbildning och fortbildning
i patientsäkerhet tas fram

Nationella kompetensmål för patientsäkerhet

Kompetensmålen anger den kompetens inom patientsäkerhet som Socialstyrelsen bedömer behövs för att arbetet ska kunna utföras med god kvalitet och bidra till säker vård.

I begreppet kompetens ingår de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som en individ behöver i sitt yrkesutövande

När kan kompetensmålen användas och av vem?

Kompetensmålen är främst utformade för att användas när utbildning och fortbildning i patientsäkerhet tas fram för

- yrkesverksamma i hälso- och sjukvården
- studenter som utbildar sig till ett yrke inom hälso- och sjukvården

Nationella kompetensmål vänder sig primärt till dem som har en roll i planering, utformning och genomförande av utbildning och fortbildning i patientsäkerhet, verksamma inom

- verksamheter som bedriver hälso- och sjukvård, exempelvis regioner, kommuner, offentliga och privata vårdgivare
- lärosäten och andra utbildningsorganisationer på gymnasial, grund eller avancerad nivå

Kompetensmålen är indelade i 15 kompetensområden

1 Patientsäkerhet: definitioner, begrepp och perspektiv	2 Ansvar, skyldigheter och roller inom patientsäkerhet	3 Systemförståelse, teorier och ramverk	4 Patienter och närstående som medskapare
5 Människans prestationsförmåga	6 Teamarbete och kommunikation	7 Organisations- kultur och patientsäkerhet	8 Risker och riskmedvetenhet
9 Identifiera, utreda och lära av det som hänt	10 Följa och utvärdera patientsäkerhet	11 Säkra processer och arbetsätt	12 Teknik och patientsäkerhet
13 Att leda och styra säker vård	14 Beredskap och patientsäkerhet	15 Riskområden och vårdskador samt specifika situationer	God och säker vård överallt och alltid

Kompetensmålen syftar till att skapa en helhetssyn på patientsäkerhet som kunskapsområde

Kompetensområdena beskriver olika delar av kunskapsområdet och utgör tillsammans en helhet

För att använda kompetensmålen krävs god kunskap om vilka kompetenser de olika målen avser

Hur är dokumentet *Nationella kompetensmål för patientsäkerhet* uppbyggt?

Introduktion om kompetensmålen med läsanvisning och stöd för användningen

15 nationella kompetensområden för patientsäkerhet

- Introducerande text som beskriver kompetensområdet och vad som inkluderas
- Kompetensmål grupperade utifrån teman
- Kompetensmålen är markerade om de berör samtliga målgrupper eller inte

Övergripande beskrivning av **olika målgruppers kompetensbehov**

Vissa kompetensmål berör samtliga målgrupper medan andra inte gör det

Kompetensmål som berör samtliga målgrupper för utbildning och fortbildning i patientsäkerhet

Kompetensmål som **inte** berör samtliga målgrupper för utbildning och fortbildning i patientsäkerhet

Kompetensmål	Exempel på berörda målgrupper
 Uppvisa kunskap om hur tillvaratagande av patienters och närståendes erfarenheter, synpunkter och klagomål bidrar till ökad patientsäkerhet.	<ul style="list-style-type: none"> • Icke-legitimerad vårdnära hälso- och sjukvårdspersonal, inklusive studenter • Centrala och lokala stödfunktioner
 Uppvisa kunskap om metoder och arbetssätt för att tillvarata patienters och närståendes erfarenheter, synpunkter och klagomål.	<ul style="list-style-type: none"> • Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal och de som studerar till ett legitimationsyrke • Politiker, chefer på strategisk nivå, beslutsfattare och företrädare för vårdgivare och huvudmän
 Kunna tillämpa metoder och arbetssätt för att tillvarata patienters och närståendes erfarenheter, synpunkter och klagomål.	<ul style="list-style-type: none"> • Verksamhetschefer, enhetschefer och andra verksamhetsnära chefer • Centrala och lokala patientsäkerhetsfunktioner

Vad innebär målgruppsanpassning?

relevant för alla

≠

lika för alla

Kompetensmål som berör samtliga målgrupper för utbildning och fortbildning i patientsäkerhet

Kompetensmål som **inte** berör samtliga målgrupper för utbildning och fortbildning i patientsäkerhet

- Alla kompetensmål berör inte alla målgrupper.
- Vilket kompetensbehov en viss målgrupp för utbildning eller fortbildning har beror på vilka arbetsuppgifter och ansvar den har
- Innehåll, kompetensdjup och pedagogik behöver anpassas till situation, förutsättningar och målgrupp för utbildningen. Det gäller även de kompetensmål som berör alla behöver

Hur kompetensmålen kan användas när utbildning utformas

1. Vilka är förutsättningarna?
  - Utbildningens omfattning och ramar.
  - Deltagarnas arbetsuppgifter och ansvar, och vilken fas i yrket eller rollen de befinner sig.
2. Vilka kompetensområden och kompetensmål är särskilt relevanta för gruppen?
3. Hur djup eller omfattande kompetens behöver gruppen för respektive kompetensmål?

Kompetensmålen är utformade för att användas när utbildning tas fram för olika målgrupper

- Politiker, chefer på strategisk nivå, beslutsfattare och företrädare för vårdgivare och huvudmän
- Verksamhetschefer, enhetschefer och andra verksamhetsnära chefer
- Centrala och lokala patientsäkerhetsfunktioner
- Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal och de som studerar till ett legitimationsyrke
- Icke-legitimerad vårdnära hälso- och sjukvårdspersonal, inklusive studenter
- Centrala stödfunktioner¹
- Lokala stödfunktioner²

¹ Exempelvis personer som arbetar med personalfrågor, ekonomi och inköp, juridik, IT, kommunikation, produktionsstyrning, med flera.

² Exempelvis medicinska vårdadministratörer och personer som arbetar inom vårdnära service så som lokalvård, patienttransporter och kökspersonal.

Några exempel på användning av kompetensmålen i olika situationer...

3. Systemförståelse, teorier och ramverk

Kompetensmål

Synen på säkerhet

- Uppvisa kunskap om vilken betydelse synen på säkerhet, med avseende på individ och system, har för arbetet med patientsäkerhet.*
- Uppvisa kunskap om hur synen på säkerhet, med avseende på individ och system, har utvecklats över tid.*

Systemförståelse

- Uppvisa kunskap om hur olika systemteoretiska ramverk och modeller kan bidra till arbetet med patientsäkerhet.*

Säkerhet i komplexa system

- Uppvisa kunskap om på vilka sätt hälso- och sjukvårdssystemet utgör ett komplext adaptivt system.*
- Uppvisa kunskap om hur variabilitet inom komplexa system påverkar möjligheter och begränsningar i patientsäkerhetsarbetet.*

9. Identifiera, utreda och lära av det som hänt

Kompetensmål

Identifiera och rapportera

- *Uppvisa kunskap om hur identifiering och rapportering av händelser påverkar patientsäkerheten.*
- *Uppvisa kunskap om metoder för att identifiera och rapportera händelser som påverkar patientsäkerheten.*
- *Kunna identifiera och rapportera händelser som påverkar patientsäkerheten.*

...

13. Att leda och styra säker vård

13

Att leda och styra
säker vård

Kompetensmål

Leda för säker vård

Uppvisa kunskap om hur ledarskapet påverkar och skapar förutsättningar för patientsäkerheten.

...

Ledningssystem för patientsäkerhet

Uppvisa kunskap om hur systematiskt patientsäkerhetsarbete organiseras och leds inom organisationer och verksamheter som bedriver hälso- och sjukvård, inklusive den rättsliga regleringen.

...

Ledningssystem för olika förhållanden

Uppvisa kunskap om hur verksamheter inom hälso- och vård kan behöva skifta arbetssätt och mål vid situationer där behoven överstiger resurserna och hur det påverkar patientsäkerheten.

...

Stöd till medarbetare

Uppvisa kunskap om hur medarbetares välbefinnande och arbetsförmåga påverkas av att vara inblandad i händelser som har eller hade kunnat medföra vårdskada.

...

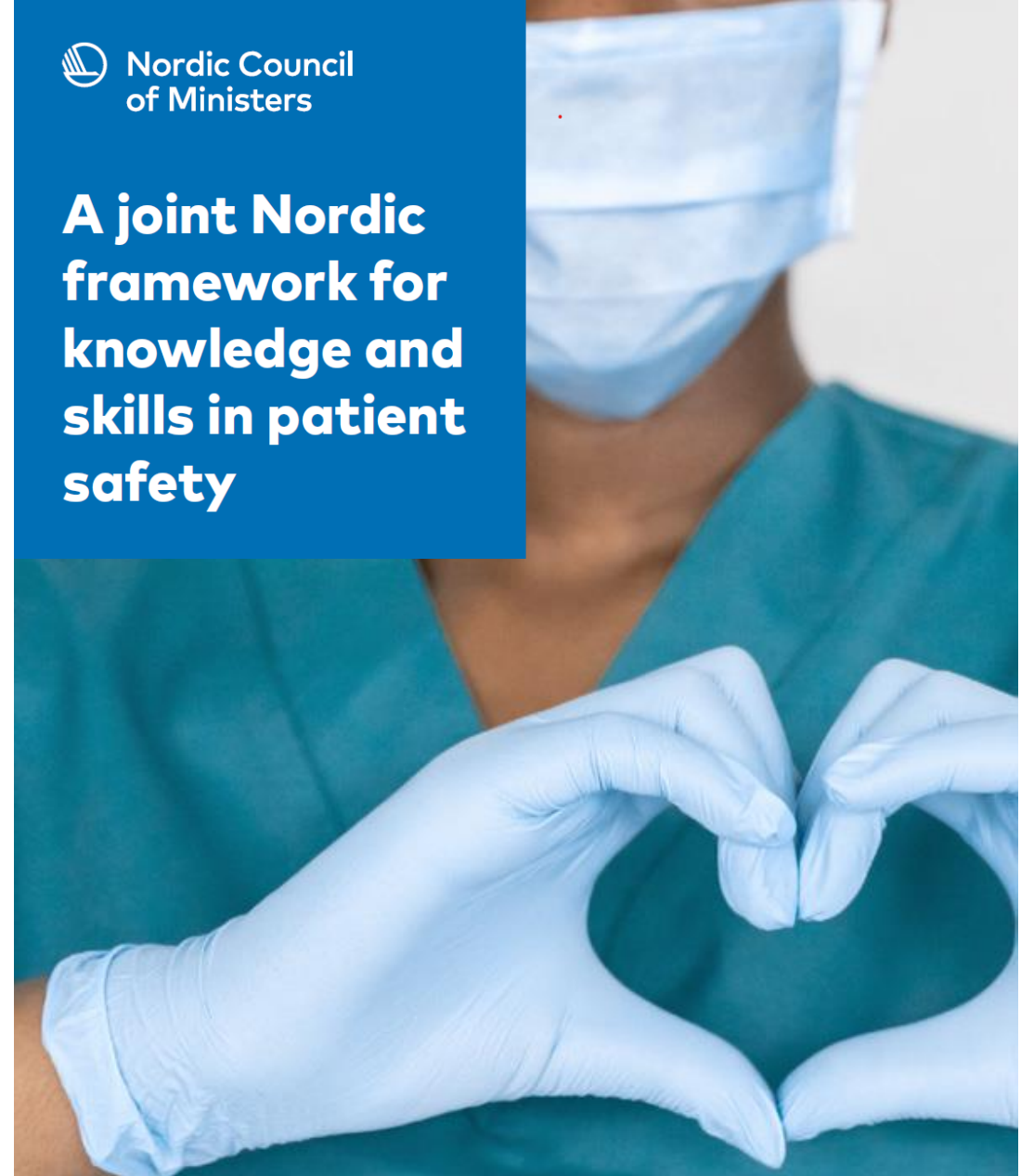
Nordiskt gemensamt ramverk för kompetens i patientsäkerhet

Aim of the project:

Introduce a joint framework for knowledge and skills in patient safety to the Nordic countries to be utilized by educational institutions, text book providers and other stakeholders of patient safety teaching and learning.

 Nordic Council
of Ministers

**A joint Nordic
framework for
knowledge and
skills in patient
safety**

Idéer om fortsatt arbete med att stärka förutsättningarna för utbildning och fortbildning i patientsäkerhet

- Sprida, medvetandegöra och öppna för dialog kring kompetensmålen och hur de kan användas.
- Konkreta stöd och utbildningsmaterial anpassat för icke legitimerad vårdnära personal
- I samverkan med NSG Patientsäkerhet och Lof utveckla målgruppsanpassade lärandemål för chefer och ledare
- Vidareutveckla e-utbildningen *Säker vård – nationell utbildning i patientsäkerhet*
- Beskriva behov och förutsättningar för stärkt utbildning och fortbildning i patientsäkerhet
- ...

Frågor och tankar?

helena.walfridsson@socialstyrelsen.se

Frågor

3

Stort tack för idag!

Nästa digitala möte 5 december kl. 14.00-15.30
Tema samarbete kommun och region kring patientsäkerhet